

گزارش فنی

سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰

همکاران:

ذبیح‌آ... قائمی

عذرا نائینی

شیرین جعفری

سمانه قادری

خدیجه کریمی

محمدرضا ریحانی

اکرم رسولی

داریوش محمدی

صدیقه میرزایی

آرش فاضلی

ندا مصطفوی

سودابه زبرجد

نورمحمد جاوید

مرجان میرزا خلیلی

مهدی وحدتی

رضا صالحیان

پژوهشکده‌ی آمار

گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری

اسفند ۱۳۹۰

پیش‌گفتار

گزارش فنی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ حاوی مجموعه‌ای منسجم از روش‌های فنی بکار گرفته شده در تمامی مراحل سرشماری از برنامه‌ریزی تا انتشار نتایج است که به منظور رفع نیازهای کاربران آماری اعم از برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران، پژوهشگران و دانشجویان و نیز اطلاع‌رسانی به طراحان و مجریان سرشماری‌های آینده تدوین شده است.

در این مجموعه علاوه بر معرفی تکنیک‌های به‌کار گرفته شده در سرشماری ۱۳۹۰، فنون استفاده شده در آزمایش‌های سرشماری و مفاهیم و روش‌های تحت آزمایش در این فعالیت‌ها نیز مورد توجه قرار گرفته است. امروزه در بسیاری از کشورهای دنیا کارگروه تدوین گزارش فنی در کنار سایر گروه‌های سرشماری اقدام به جمع‌آوری و معرفی روش‌های فنی بکار رفته در سرشماری می‌نمایند و خروجی آن در قالب سایت‌های مرتبط، نشریه‌های الکترونیکی (ebook) و یا نشریه‌های چاپی قابل دسترسی است. در ایران نیز از سال ۱۳۸۵ تدوین چنین مجموعه‌ای در دستور کار قرار گرفت و نتیجه‌ی آن یک سال پس از اجرای سرشماری در سطحی بسیار محدود، در اختیار کاربران داخلی مرکز آمار ایران قرار گرفت. علاوه بر آن اقداماتی پس از آزمایش سرشماری ۱۳۹۰، در سال ۱۳۸۸، به منظور ارائه‌ی روش‌های فنی انجام شده است. مجموعه‌ی حاضر پس از بررسی گزارش‌های قبلی و مطالعه‌ی نقاط ضعف و قوت آن‌ها و همچنین بررسی و مطالعه تطبیقی سایر کشورها تهیه و سعی شده است مجموعه‌ای جامع در اختیار علاقمندان قرار گیرد.

اجرای این طرح پژوهشی با همکاری آقایان ذبیح‌ا... قائمی، محمدرضا ریحانی، داریوش محمدی، آرش فاضلی، نورمحمد جاوید، مهدی وحدتی، رضا صالحیان و خانم‌ها عدرا نائینی، شیرین جعفری، سمانه قادری، خدیجه کریمی، اکرم رسولی، صدیقه میرزایی، ندا مصطفوی، سودابه زبرجد، مرجان میرزا خلیلی، انجام شده است که در این‌جا از یکایک این عزیزان تشکر و قدردانی می‌شود. داوری این طرح به‌عهده‌ی سرکار خانم مریم جوادی از پژوهشکده‌ی آمار بوده است که بدین‌وسیله از نظرات و راهنمایی‌های ایشان سپاسگزاری می‌شود. همچنین از خانم اعظم حنیفی که زحمت تایپ و حروف‌چینی این گزارش را به عهده داشته‌اند نیز تشکر می‌شود.

استفاده‌کنندگان این نشریه به منظور بهبود بخشیدن و تکمیل آن، با ارائه‌ی نظرها و پیشنهادهای خود ما را یاری نمایند.

گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری

پژوهشکده‌ی آمار

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

مقدمه ۱

فصل اول: کلیات

۱-	کلیات.....	۵
۱-۱-	سابقه‌ی تهیه‌ی گزارش فنی در ایران.....	۵
۲-۱-	مطالعه‌ی تطبیقی.....	۶
	الف) کشورها.....	۷
	ب) راهنمای گزارش‌نویسی فنی (G.T.R).....	۱۵
۳-۱-	تاریخچه سرشماری نفوس در ایران.....	۱۷
۱-۳-۱-	ایران باستان.....	۱۸
۲-۳-۱-	شکل‌گیری نظام آماری در کشور.....	۱۹
۳-۳-۱-	تحولات سرشماری عمومی نفوس و مسکن بعد از شکل‌گیری نظام آماری.....	۱۹
۱-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس سال ۱۳۳۵.....	۱۹
۲-۳-۳-۱-	تاسیس مرکز آمار ایران و سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۴۵.....	۲۰
۳-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۵۵.....	۲۰
۴-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۶۵.....	۲۱
۵-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۷۵.....	۲۲
۶-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵.....	۲۲
۷-۳-۳-۱-	سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰.....	۲۴
۴-۱-	اهداف سرشماری عمومی نفوس و مسکن.....	۲۵
۵-۱-	ضرورت کاهش فاصله سرشماری‌ها در ایران (از ۱۰ سال به ۵ سال).....	۲۵
۱-۵-۱-	تحولات جمعیتی و دقت برآوردها.....	۲۵
۲-۵-۱-	تعیین جمعیت تقسیمات کشوری جدید.....	۲۶
۳-۵-۱-	نیاز به واحد مسکونی.....	۲۶
۴-۵-۱-	ارزیابی برنامه‌های ۵ ساله‌ی توسعه‌ی اقتصادی اجتماعی کشور.....	۲۶
۶-۱-	آزمایش سرشماری.....	۲۷
۱-۶-۱-	محتوا و محورهای آزمایش.....	۲۷

۲۷	 ۱-۶-۲- محدوده‌ی آزمایش
۲۸	 ۱-۶-۳- زمان اجرای آزمایش
۲۹	 ۱-۶-۴- تعداد آزمایش‌های سرشماری
۲۹	 ۱-۶-۵- طول مدت اجرا
۳۰	 ۱-۶-۶- آزمایش سرشماری ۱۳۹۰
۳۰	 ۱-۶-۶-۱- آزمایش در سال ۱۳۸۸
۳۰	 ۱-۶-۶-۱-۱- محورهای آزمایش به تفکیک گروه‌های سرشماری
۳۲	 ۱-۶-۶-۲- زمان اجرا
۳۳	 ۱-۶-۶-۳- محدوده جغرافیایی
۳۳	 ۱-۶-۶-۲- آزمایش در سال ۱۳۸۹
۳۳	 ۱-۶-۶-۱-۲- محورهای آزمایش به تفکیک گروه‌های سرشماری
۳۵	 ۱-۶-۶-۲-۲- زمان اجرا
۳۵	 ۱-۶-۶-۲-۲-۳- محدوده جغرافیایی
۳۶	 ۱-۷-۷- تشکیلات مدیریتی
۳۷	 ۱-۸-۸- تالار گفتگو
۳۸	 ۱-۹-۹- برنامه‌ی زمانی

فصل دوم: طراحی فنی سرشماری

۴۳	 ۲- طراحی فنی سرشماری
۴۳	 ۲-۱-۱- روش
۴۳	 ۲-۱-۱-۲- روش اجرا
۴۴	 ۲-۱-۲- روش جمع‌آوری اطلاعات
۴۶	 ۲-۱-۳- شیوه‌های اجرا (فردی و گروهی)
۴۶	 ۲-۱-۴- روش اطلاع‌گیری از خانوار غایب
۴۷	 ۲-۲- نیازسنجی درخصوص اقلام سرشماری
۴۷	 ۲-۲-۱- معیارها و توصیه‌های اداره آمار سازمان ملل برای گزینش اقلام در سرشماری‌ها
۴۹	 ۲-۲-۲- فهرست و دسته‌بندی اقلام سرشماری در توصیه‌های اداره آمار سازمان ملل
۵۲	 ۲-۲-۳- اقلام درخواست شده و سازمان‌های متقاضی
۵۲	 ۲-۲-۴- تعداد اقلام درخواستی سازمان‌ها و اقلام تولید شده توسط مرکز آمار ایران
۵۴	 ۲-۳- تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این سرشماری

۱۲۰	۱-۳-۷-۲- طبقه‌بندی‌های مورد استفاده در کدگذاری سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰
۱۲۸	۲-۳-۷-۲- مراحل کدگذاری
۱۲۹	۳-۳-۷-۲- نحوه کدگذاری
۱۲۹	۴-۳-۷-۲- بازبینی کد
۱۳۰	۵-۳-۷-۲- طرح کنترل کیفیت فعالیت کدگذاری
۱۳۰	۱-۵-۳-۷-۲- ضرورت
۱۳۰	۲-۵-۳-۷-۲- هدف
۱۳۱	۳-۵-۳-۷-۲- برآورد متوسط تعداد کدها در هر بسته کدگذاری
۱۳۱	۴-۵-۳-۷-۲- اصول کلی در نمونه‌گیری برای پذیرش
۱۳۳	۵-۵-۳-۷-۲- روش انتخاب نمونه‌ها
۱۳۴	۶-۳-۷-۲- تعریف اصطلاحات
۱۳۶	۸-۲-۸-۲- جداول
۱۳۶	۱-۸-۲-۸-۲- آزمایش سرشماری در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹
۱۳۶	۱-۱-۸-۲-۸-۲- تقسیم‌بندی موضوعی جداول
۱۳۷	۲-۱-۸-۲-۸-۲- بررسی نتایج آزمایش سرشماری ۱۳۸۹
۱۳۷	۱-۲-۱-۸-۲-۸-۲- نحوه بررسی نتایج
۱۳۸	۲-۲-۱-۸-۲-۸-۲- نتایج حاصل از بررسی جداول
۱۳۸	۳-۲-۱-۸-۲-۸-۲- موارد اثرگذار بر نتایج آزمایش سرشماری
۱۳۹	۲-۸-۲-۸-۲- سرشماری ۱۳۹۰
۱۳۹	۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریات سرشماری
۱۳۹	۱-۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریه تفصیلی
۱۴۵	۲-۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریه کلی
۱۴۵	۳-۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریه جمعیت شهرهای کشور برحسب سن و جنس
۱۴۵	۴-۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریه مناطق ۲۲گانه شهر تهران
۱۴۵	۵-۱-۲-۸-۲-۸-۲- نشریه شناسنامه بخش‌ها و فرهنگ آبادی‌ها
۱۴۵	۶-۱-۲-۸-۲-۸-۲- گزیده نتایج سرشماری
۱۴۷	۲-۲-۸-۲-۸-۲- بررسی نتایج سرشماری ۱۳۹۰
۱۴۷	۹-۲-۸-۲-۸-۲- بازشماری
۱۴۸	۱-۹-۲-۸-۲- طراحی

۱۴۸	۲-۹-۱-۱- طرح موضوعی
۱۵۱	۲-۹-۱-۲- طرح نمونه‌گیری
۱۵۳	۲-۹-۲- آموزش و عملیات میدانی
۱۵۵	۲-۹-۳- استخراج بازشماری و پردازش
۱۵۶	۲-۹-۴- مقابله
۱۵۷	۲-۹-۵- نتایج
۱۵۸	۲-۹-۶- پیشنهادات
۱۵۸	۲-۹-۷- توصیه‌های سازمان ملل
۱۵۹	۲-۹-۸- دلیل عدم اجرای آزمایش ۱۳۸۸

فصل سوم: نقشه و اطلاعات مکانی

۱۶۳	۳- نقشه و اطلاعات مکانی
۱۶۳	۳-۱- بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری از سال ۱۳۸۶ تا زمان اجرای سرشماری ۱۳۹۰
۱۶۳	۳-۲- فایل جغرافیایی
۱۶۳	۳-۲-۱- تهیه فایل جغرافیایی سال ۱۳۸۹ و بررسی انطباق نقشه‌ها با آن
۱۶۴	۳-۲-۲- تهیه نرم‌افزار فایل جغرافیایی
۱۶۴	۳-۲-۳- تهیه فایل جغرافیایی شامل اطلاعات حوزه‌بندی
۱۶۴	۳-۲-۴- اجرای مرحله اول طرح «بهنگام‌رسانی پوشه نقشه و فایل جغرافیایی قبل از اجرای سرشماری»
۱۶۵	۳-۲-۵- اجرای مرحله دوم طرح «بهنگام‌رسانی پوشه نقشه و فایل جغرافیایی قبل از اجرای سرشماری»
۱۶۵	۳-۲-۵-۱- بهنگام‌رسانی پوشه نقشه‌ی حوزه‌های سرشماری در حین اجرا
۱۶۶	۳-۲-۵-۲- رفع مغایرت از فرم ۵۰۱ و پوشه نقشه‌ی حوزه سرشماری
۱۶۶	۳-۳- بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی و تهیه فهرست نهایی (پس از اجرای سرشماری)
۱۶۶	۳-۳-۱- تهیه فایل جغرافیایی نهایی جهت استخراج سرشماری
۱۶۶	۳-۴- حوزه‌بندی
۱۶۶	۳-۴-۱- خانوارشماری
۱۶۷	۳-۴-۲- تهیه نرم‌افزار حوزه‌بندی
۱۶۷	۳-۴-۳- دریافت اطلاعات پایه موردنیاز حوزه‌بندی
۱۶۸	۳-۴-۴- تهیه راهنمای حوزه‌بندی
۱۶۸	۳-۴-۵- تهیه گزارش نهایی عملیات حوزه‌بندی
۱۶۸	۳-۴-۶- تهیه پوشه نقشه‌ها توسط استان‌ها

۳-۴-۷- برداشت هندسی تغییرات درج شده در پوشه نقشه‌ها و تهیه فایل نقشه‌ها پس از اجرای سرشماری..... ۱۶۸

فصل چهارم: تبلیغات

- ۴- تبلیغات..... ۱۷۳
- ۴-۱- تبلیغات و اطلاع‌رسانی در سرشماری عمومی نفوس و مسکن..... ۱۷۳
- ۴-۲- تجارب کشورها در تبلیغات سرشماری‌ها..... ۱۷۴
- ۴-۳- اجرای طرح پژوهشی «بررسی عوامل اجتماعی، روان‌شناختی و ارتباطی مؤثر بر نگرش مردم نسبت به سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۸۴»..... ۱۷۵
- ۴-۴- ابزارها و امکانات تبلیغات در سرشماری عمومی نفوس و مسکن..... ۱۷۶
- ۴-۴-۱- آزمایش سرشماری ۱۳۸۸..... ۱۷۷
- ۴-۴-۲- آزمایش سرشماری ۱۳۸۹..... ۱۷۷
- ۴-۴-۳- سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰..... ۱۷۹
- ۴-۵- طرح نظرسنجی «اندازه‌گیری اثربخشی اطلاع‌رسانی سرشماری و شاخص‌های ارتقای فرهنگ آماری در خانوارهای پاسخگو به سؤالات سرشماری ۱۳۹۰»..... ۱۸۳

فصل پنجم: عملیات میدانی

- ۵- عملیات میدانی..... ۱۸۳
- ۵-۱- شیوه‌های عملیات میدانی..... ۱۸۳
- ۵-۱-۱- آزمایش سرشماری ۱۳۸۸..... ۱۸۳
- ۵-۱-۲- آزمایش سرشماری ۱۳۸۹..... ۱۸۴
- ۵-۱-۳- سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰..... ۱۸۴
- ۵-۲- سازمان اجرایی سرشماری..... ۱۸۴
- ۵-۲-۱- آزمایش سرشماری ۱۳۸۸..... ۱۸۴
- ۵-۲-۲- آزمایش سرشماری ۱۳۸۹..... ۱۸۶
- ۵-۲-۳- سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰..... ۱۸۸
- ۵-۳- نیروی انسانی..... ۱۹۲
- ۵-۳-۱- آزمایش سرشماری ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹..... ۱۹۲
- ۵-۳-۲- سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰..... ۱۹۲
- ۵-۳-۲-۱- حجم کار مأمور سرشماری..... ۱۹۲
- ۵-۳-۲-۲- برآورد نیروی انسانی..... ۱۹۴

۱۹۴	۵-۳-۳- نحوه گروه‌بندی‌ها و تعیین تعداد رده‌های اجرایی.....
۱۹۵	۵-۳-۴- نحوه رده‌های سازمان اجرایی در سطح استان.....
۱۹۶	۵-۳-۵- تعداد رده‌های سازمان اجرایی در سطح شهرستان.....
۱۹۶	۵-۴- ویژگی‌های عمومی و شرایط اختصاصی رده‌های اجرایی.....
۱۹۷	۵-۵- منابع تأمین نیرو.....
۱۹۷	۵-۵-۱- سامانه اینترنتی ثبت‌نام گروه‌های اجرایی.....
۱۹۸	۵-۵-۲- کارت شناسایی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰.....
۱۹۹	۵-۶- بیمه رده‌های اجرایی.....
۱۹۹	۵-۷- اعتبارات و هزینه‌های سرشماری.....
۲۰۰	۵-۸- تأمین و توزیع ملزومات سرشماری.....

فصل ششم: پردازش، استخراج و اطلاع‌رسانی

۲۰۴	۶- پردازش، استخراج و اطلاع‌رسانی.....
۲۰۴	۶-۱- پشتیبانی فنی.....
۲۰۵	۶-۲- پردازش داده‌ها.....
۲۰۵	۶-۲-۱- تعیین روش پردازش داده‌ها.....
۲۰۸	۶-۲-۲- معماری اجرای پردازش داده‌ها.....
۲۱۰	۶-۲-۳- تأمین نرم‌افزارها.....
۲۱۴	۶-۲-۴- اجرای مرحله پردازش داده‌ها.....
۲۱۵	۶-۳- استخراج اطلاعات و اطلاع‌رسانی.....
۲۱۵	۶-۳-۱- معماری طرح استخراج (جانپي، جدول‌گیری).....
۲۱۶	۶-۳-۲- تأمین نرم‌افزار عملیات جانپي.....
۲۲۰	۶-۳-۳- تأمین نرم‌افزار عملیات جدول‌گیری.....
۲۲۱	۶-۳-۴- اجرای مراحل استخراج (جانپي، جدول‌گیری).....
۲۲۷	۶-۳-۵- اطلاع‌رسانی.....
۲۲۸	۶-۴- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....

فصل هفتم: نظارت

۲۳۱	۷- نظارت.....
۲۳۳	۷-۱- سازمان اجرایی نظارت.....

۲۳۳	۲-۷- آزمایش سال ۱۳۸۸.....
۲۳۳	۲-۷-۱- محورهای آزمایش.....
۲۳۳	۲-۷-۱-۱- مرحله جذب نیرو.....
۲۳۳	۲-۷-۱-۲- مرحله آموزش.....
۲۳۴	۲-۷-۱-۳- مرحله عملیات میدانی.....
۲۳۵	۲-۷-۱-۴- مرحله ورود اطلاعات و بازبینی.....
۲۳۵	۲-۷-۱-۵- ارزیابی استان‌ها و رده‌های اجرایی.....
۲۳۵	۲-۷-۲- روش‌های تکمیل فرم‌های نظارتی و گزارش‌دهی.....
۲۳۶	۲-۷-۳- نتایج نظارت بر آزمایش سال ۱۳۸۸.....
۲۳۶	۲-۷-۱-۳- آموزش (حضور و نیمه حضوری).....
۲۳۶	۲-۷-۲-۳- شیوه‌های اجرا (فردی و گروهی).....
۲۳۷	۲-۷-۳-۳- ارزیابی شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات (خودتکمیلی، اینترنتی، پستی و مصاحبه).....
۲۳۸	۲-۷-۳-۴- طراحی فرم ۱ (فهرست‌برداری) و فرم ۲ (پرسشنامه خانوار).....
۲۳۸	۲-۷-۳-۵- داده‌آمایی، بازبینی، وریف و کدگذاری تحت وب.....
۲۳۹	۲-۷-۳-۶- روش پارس‌بندی.....
۲۳۹	۲-۷-۳-۷- گزارش کنترل کیفیت.....
۲۳۹	۳-۷- آزمایش سال ۱۳۸۹.....
۲۳۹	۳-۷-۱- محورهای آزمایش.....
۲۳۹	۳-۷-۱-۱- روش آموزش (حضور و نیمه حضوری).....
۲۴۰	۳-۷-۱-۲- شیوه تدریس (با استفاده از روش اسلاید و روش روخوانی).....
۲۴۰	۳-۷-۱-۳- طراحی سؤالات آزمون.....
۲۴۰	۳-۷-۱-۴- شیوه‌های اجرا (فردی و گروهی).....
۲۴۱	۳-۷-۱-۵- برآورد حجم کار.....
۲۴۱	۳-۷-۱-۶- سازمان اجرایی.....
۲۴۱	۳-۷-۱-۷- کارت اطلاعاتیه برای خانوارهای غایب.....
۲۴۲	۳-۷-۱-۸- گواهی انجام سرشماری.....
۲۴۲	۳-۷-۱-۹- سؤالات پرسشنامه (از نظر خانوار و آمارگیر).....
۲۴۳	۳-۷-۱-۱۰- روش تبلیغات و اطلاع‌رسانی.....
۲۴۳	۳-۷-۱-۱۱- نقشه.....

۲۴۳	۷-۳-۲- روش تکمیل فرم‌های نظارتی و گزارش‌دهی.....
۲۴۴	۷-۴-۴- محورهای نظارتی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰.....
۲۴۴	۷-۴-۱- مرحله جذب نیرو.....
۲۴۴	۷-۴-۲- مرحله آموزش.....
۲۴۴	۷-۴-۳- تبلیغات.....
۲۴۵	۷-۴-۴- پشتیبانی.....
۲۴۵	۷-۴-۵- مرحله عملیات بازیینی.....
۲۴۵	۷-۴-۶- مرحله بازیینی.....
۲۴۵	۷-۴-۷- مرحله بازشماری.....
۲۴۵	۷-۴-۸- ارزیابی استان‌ها.....
۲۴۷	۷-۵- روش‌های نظارت و گزارش‌دهی.....
۲۴۸	۷-۶- نتایج نظارت بر سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰.....

پیوست‌ها

۲۵۱	۱- تعداد کلاس‌های آموزشی.....
۲۵۲	۲- محورهای مورد بررسی در فرم ۷۰۱ (نظارت).....
۲۵۷	۳- نظارت بر عملیات میدانی (برون سازمانی).....
۲۵۸	۴- فرم ۲- پرسشنامه‌ی خانوار.....
۲۶۱	منابع.....

مقدمه

در عصر حاضر توسعه و پیشرفت، به عنوان آرمانی که همواره ذهن بشر را به خود معطوف داشته، سیر صعودی فوق تصور به خود گرفته است. کشورهایی که این موضوع را به طور مستمر بر روی میز کار نهاده‌اند توانسته‌اند با پیشرفت‌های جهانی همسو شوند و دیگران از غافله عقب مانده‌اند. اطلاعات، اصلی‌ترین و مهم‌ترین ابزار توسعه است، چرا که برنامه‌ریزی صحیح و دقیق را در پی خواهد داشت. اما روش‌های تولید اطلاعات کارآمد مقوله‌ای است که خود به تنهایی نیازمند توجه خاص و همه جانبه است. سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن یکی از روش‌های تولید اطلاعات در صدهای اخیر بوده است و کشورها تلاش نموده‌اند با شرکت در همایش‌های جهانی در این رابطه و تکیه بر توصیه‌های سازمان ملل، به نوعی، هماهنگی لازم در رابطه با اجرای سرشماری‌ها را مد نظر قرار دهند. به عنوان مثال فاصله ده ساله اجرای سرشماری‌ها را رعایت کرده‌اند، سال سرشماری خود را به گونه‌ای انتخاب کرده‌اند که مورد عمل کشورهای دیگر نیز باشد یا تا حد امکان به آن نزدیک باشد، اقلام سرشماری را با توجه به آخرین توصیه‌های سازمان ملل تعیین کرده‌اند و ... اما آنچه از نظر بیش‌تر کشورها دور مانده است تدوین فنون سرشماری است که اگر از ابتدا تهیه و اطلاع‌رسانی شود، بسیار مفید و کاربردی خواهد بود. همه کشورها از سطح توسعه‌یافتگی یکسانی برخوردار نیستند، چه بسا راهی که کشوری در ارتباط با اجرای سرشماری طی نموده است، چند سال یا چند دهه بعد توسط کشوری دیگر با ویژگی مشابه بازپیموده شده است و این دلیلی جز بی‌اطلاعی کشورها از روندها و تکنیک‌های سرشماری یکدیگر در اثر عدم اطلاع‌رسانی به‌موقع و فقدان هم‌اندیشی در این مورد خاص نبوده است. در سال‌های اخیر گام‌های مؤثری در این ارتباط برداشته شده است و کشورها شروع به معرفی تکنیک‌های به کار رفته در سرشماری‌های خود نموده‌اند، اگر چه به دلیل نو بودن، نوعی تنوع موضوع و محتوی در گزارش‌های فنی سرشماری‌های نفوس و مسکن وجود دارد اما تهیه‌ی گزارش‌هایی از این دست اقدام مؤثری خواهد بود که از اتلاف بیش‌تر سرمایه‌های انسانی، اجرایی و فنی کشورها در فرایند اجرای سرشماری‌ها جلوگیری نماید.

فصل اول

کلیات

۱- کلیات

۱-۱- سابقه‌ی تهیه‌ی گزارش فنی در ایران

مرکز آمار ایران از سال ۱۳۳۵ تا کنون هفت سرشماری عمومی نفوس و مسکن به روش نوین را تجربه نموده و متناسب با شرایط خاص هر زمان و امکانات موجود، برای اجرای هر چه بهتر این سرشماری‌ها، از تکنولوژی روز دنیا استفاده کرده است. اگر چه، تدوین منسجم تمام اقدامات انجام شده در این خصوص، همواره میسر نبوده است، اما بر اساس آن‌چه از درون مستندات پراکنده‌ی سرشماری‌ها به دست آمده است، روند ورود مفاهیم خاص هر دوره نظیر خانوار، مکان و ...، به حوزه‌ی سرشماری تا حدودی قابل ترسیم است. همچنین در لا به لای این مدارک می‌توان به تکنیک‌هایی چون روش اجرای سرشماری‌ها، روش استخراج و ...، دست یافت. اما از سال ۱۳۸۵ تفکر تهیه‌ی گزارش فنی سرشماری، در فضای کارشناسی سازمان سرشماری، بخصوص ستاد سرشماری کشور، شکل گرفت و یک سال بعد از اجرا، مجموعه‌ای تحت عنوان «گزارش فنی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵» تهیه گردید. با وجودی که این گزارش دقیقاً بعد از اجرای سرشماری شروع شده بود اما امکان دسترسی فوری و همه جانبه به کادر اجرایی و فنی سرشماری وجود نداشت، با این حال، با تلاش گروهی از کارشناسان مرکز آمار ایران مطالبی با عنوان فوق، تهیه و در نسخ محدود و به صورت گزارش داخلی چاپ شد. در ابتدای این گزارش تاریخچه‌ی سرشماری‌های نفوس در ایران از زمان‌های دور تا ورود روش‌های نوین و انجام سرشماری‌های نفوس بر مبنای آن و ادامه‌ی بحث تا اجرای آخرین سرشماری به تفصیل آورده شده است، این بخش از گزارش فنی بعدها مورد استقبال و علاقه‌ی دانشجویانی قرار گرفت که از سرتاسر کشور برای بازدید از مرکز آمار ایران و بخصوص شناخت سرشماری‌های نفوس مراجعه می‌کردند. سایر بخش‌های گزارش فنی شامل مطالبی مربوط به برنامه‌ریزی، طراحی، سازمان‌دهی، تبلیغات، آموزش و اجرا و بالاخره استخراج و اطلاع‌رسانی بوده است و در سخنرانی‌های مربوط برای دانشجویان مورد اشاره قرار می‌گرفت. این اقدامات که در فاصله‌ی دو سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰، در قالب بیش از ۲۰ جلسه‌ی سخنرانی انجام شد موجبات ارتقای فرهنگ آماری را برای استفاده‌کنندگان زیادی در سرتاسر کشور فراهم نمود. تجربه‌ی بعدی در سال ۱۳۸۹ انجام شد و به طور اجمالی به تشریح نکات مربوط به آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ که در سال ۱۳۸۸ اجرا شده بود (اولین آزمایش) پرداخت. در آخرین اقدام که مصادف با پایان فعالیت‌های مربوط به آزمایش دوم سرشماری ۱۳۹۰، در سال ۱۳۸۹ و همزمان با فعالیت‌های مربوط به سرشماری اصلی در سال ۱۳۹۰ بود، دو سناریو به شرح زیر تعریف شد:

- سناریو اول تهیه گزارش‌های مستقل برای سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰

- سناریو دوم تجمیع گزارش‌های مربوط به دو آزمایش سرشماری در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ و نیز سرشماری اصلی در سال ۱۳۹۰ و تهیه یک گزارش منسجم. با توجه به این که بسیاری از فعالیت‌ها در دو آزمایش و سرشماری اصلی مشترک بوده و تنها در هر مرحله، نقایص کار، شناسایی و در مرحله‌ی بعد برطرف می‌شود، دومین گزارش فنی زمانی کامل خواهد بود که تمام مراحل مذکور یک جا در گزارشی منسجم و مدون شود. تهیه‌ی گزارش‌های جداگانه به پراکندگی منابع و عدم دسترسی همزمان به کل نکات مربوط به این سرشماری منجر خواهد شد. لذا با تهیه‌ی مجموعه‌ی حاضر و تجمیع مطالب مربوط به هر دو آزمایش و سرشماری تلاش خواهد شد، این نقیصه برطرف شود. از سوی دیگر با توجه به مقدماتی بودن گزارش فنی سال ۱۳۸۵ و عدم چاپ گسترده‌ی آن، در هر جا که ضرورتی احساس شده به ویژگی‌های سرشماری ۱۳۸۵ نیز اشاره‌ای گذرا شده است.

۱-۲- مطالعه‌ی تطبیقی

گزارش فنی سرشماری را هنگامی تهیه می‌کنیم که در عصر ارتباطات به سر می‌بریم. کشورها مطالعات بی‌شماری در رابطه با موضوعات مختلف انجام می‌دهند و دستاوردهای تحقیقاتی آن‌ها، در کوتاه‌ترین زمان ممکن در دسترس عموم قرار می‌گیرد. این اطلاع‌رسانی سریع از چند دیدگاه ارزشمند است. اول این که ضمن معرفی تولد اندیشه‌های نو در عرصه‌های علمی، پیشگامان این عرصه‌ها شناخته می‌شوند. دوم این که امکانی فراهم می‌شود تا هر فرد قبل از شروع فعالیت مطالعاتی جدید، از طریق سیستم‌های اطلاع‌رسانی گسترده، سابقه‌ی موضوع را بررسی و از دوباره‌کاری و رفتن در مسیری که قبلاً توسط دیگران پیموده شده است باز می‌ایستد. از طرف دیگر نقاط قوت و ضعف فعالیت‌های مرتبط با موضوع تحقیق، شناسایی و در نسخ جدید در جهت ارتقای نقاط ضعف و تکمیل آن‌ها گام‌های مؤثری برداشته می‌شود. از این روی اولین قدم در شروع پژوهش حاضر نیز جستجوی وسیع درخصوص موضوع تهیه‌ی گزارش فنی سرشماری (بالاخص در رابطه با نفوس و مسکن) بود. با این هدف به دفاتر آمار یا سایت سرشماری کشورها مراجعه و چنانچه مستندی با عنوان گزارش فنی یا مطالبی با مضمون گزارش فنی، حاوی نکات فنی و موضوعی مربوط به سرشماری به دست آمد، مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. علی‌رغم این که ضرورت تهیه‌ی گزارش فنی در دهه‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است، کشورهای زیادی اقدام به این فعالیت نکرده‌اند، با این وجود پرداختن به تمام کشورهایی که سابقه‌ی چنین کاری را داشته‌اند نیز در این گزارش، خارج از حوصله‌ی استفاده‌کنندگان بوده و در محدوده‌ی زمانی تعیین شده برای این کار نمی‌گنجد. با این وجود، تلاش اعضای گروه، این امکان را فراهم نمود تا ۱۰ کشور با سطوح توسعه‌یافتگی متفاوت انتخاب و دیدگاه آن‌ها نسبت به گزارش فنی سرشماری مورد

توجه قرار گرفته و در این فصل با تفصیل بیشتری آورده شود. تنوع، ویژگی اجتناب‌ناپذیر این گزارش‌ها است که هم در حجم مطالب تهیه شده و هم در موضوع‌های مورد بحث، به چشم می‌خورد. لذا نتیجه‌ی کار قطعاً از انطباق کامل با مطالعات انجام شده به دور خواهد بود و تنها در حد بضاعت جمع، نکات فنی و اجرایی به کار رفته در تدارک، برنامه‌ریزی، سازماندهی، طراحی، اجرا و استخراج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ تدوین می‌شود.

در انتهای این فصل نیز ویژگی‌های یک گزارش فنی خوب که در فهرست مطالعات گروه قرار داشته، ارائه شده است، اگرچه برخی از این ویژگی‌ها هنوز توسط کشورها جنبه‌ی عملی نیافته است.

الف) کشورها

کانادا

در سایت اداره آمار کانادا، قسمت سرشماری ۲۰۰۶، بخش گزارش‌های فنی و راهنمایی‌های مرجع «Reference guides and technical reports» به دو موضوع دستورالعمل‌ها و گزارش‌های فنی می‌پردازد.

قسمت دستورالعمل‌ها به تفکیک موضوع‌های مطرح در سرشماری (مانند تحصیلات، خانوار، مهاجرت، درآمد، نیروی کار) ارائه شده است که هر موضوع شامل سر فصل‌های زیر است.

- تعاریف و مفاهیم
- تغییرات انجام شده در پرسش‌ها و مفاهیم سرشماری ۲۰۰۶
- تغییر در روش جمع‌آوری داده‌ها
- پرسش‌ها
- طبقه‌بندی
- داده‌ها
- کیفیت داده
- مقایسه با سایر منابع
- مقایسه در طول زمان

گزارش فنی سرشماری کانادا شامل سه موضوع زیر است:

- افراد بومی شامل سر فصل‌های:

- ✓ مفاهیم و متغیرها
- ✓ جمع‌آوری داده‌ها
- ✓ پردازش داده‌ها
- ✓ انتشار
- ✓ اندازه‌گیری کیفیت داده
- ✓ مقایسه‌پذیری

- نمونه‌گیری و وزن‌دهی (سرشماری توام با نمونه‌گیری بوده و در این بخش به طور کامل روش نمونه‌گیری و ... بیان شده است)
- پوشش (به خطای پوشش سرشماری می‌پردازد)

استرالیا

در قسمت سرشماری، مطلبی تحت عنوان گزارش فنی سرشماری به چشم نمی‌خورد ولی در بخش کیفیت داده‌های سرشماری، عنوان «مستندسازی ویژگی‌های سرشماری» وجود دارد که موضوعات و متغیرهای زیادی را شامل می‌شود. از جمله می‌توان به سن، شهروند استرالیا، محل کار، تعداد فرزند وابسته در خانواده، کشور محل تولد فرد، کشور محل تولد مادر فرد، کشور محل تولد پدر فرد، ساختار مسکن، وضعیت اشتغال، ساعات کار، درآمد خانوار، میزان اجاره بهای ماهیانه خانوار، درآمد فرد، زبانی که فرد در منزل صحبت می‌کند، تعداد وسایل نقلیه موتوری، تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده، جنسیت، وضعیت زناشویی اشاره کرد. برای هر موضوع یا متغیر اطلاعات تفصیلی وجود دارد که با توجه به موضوع متفاوت است ولی وجه اشتراک همه موضوعات در زمینه‌های زیر می‌باشد:

- توصیفی از متغیر یا موضوع
- تصویر پرسشنامه موضوع مربوط
- خلاصه‌ای از طبقه‌بندی (نه لزوماً طبقه‌بندی‌های مهم، بلکه سؤالات چند گزینه‌ای نیز به عنوان طبقه‌بندی در نظر گرفته شده است) و نحوه کدگذاری
- خلاصه‌ای از مسائلی که کیفیت داده‌ها را در آن موضوع خاص تحت تأثیر قرار می‌دهد که شامل نرخ‌های بی‌پاسخی، استفاده یا عدم استفاده از جانهی و استثناها در تعریف می‌شود.
- تغییرات به وجود آمده در نحوه پرسش و گزینه‌های اقلام به همراه خلاصه‌ای از نتایج و دلایل تغییرات
- مشکلات پاسخگویان در جواب‌دهی به سؤالات

- خلاصه‌ای از نتایج

نیوزیلند

در کشور نیوزیلند مطلب پیوسته‌ای تحت عنوان گزارش فنی سرشماری وجود ندارد ولی می‌توان با بررسی سایت، اطلاعات فنی در زمینه سرشماری به دست آورد. این اطلاعات به تفکیک سال سرشماری در دسترس است.

در قسمت «اطلاعات مربوط به سرشماری ۲۰۰۶» بخش‌های متعددی وجود دارد که در بخش «اطلاعات در زمینه داده‌ها» می‌توان اطلاعاتی در زمینه نکات فنی سرشماری به دست آورد. در این بخش اطلاعات زیر وجود دارد:

- واژه‌نامه
 - تعاریف و پرسشنامه‌ها
 - اطلاعات به تفکیک متغیر
 - معرفی سرشماری
- برای دستیابی به اطلاعات فنی، بهترین قسمت، «اطلاعات به تفکیک متغیر» است. در این جا متغیرهای سرشماری عنوان شده‌اند که می‌توان به سن، محل تولد، قومیت، نوع خانواده، نوع سوخت مصرفی واحد مسکونی، ترکیب خانوار، زبان، وضعیت ازدواج، تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده، اشتغال، جنسیت، منبع درآمد فرد و خانوار، وضعیت اشتغال، میزان اجاره هفتگی واحد مسکونی، محل کار اشاره کرد. برای هر متغیر موارد زیر ارائه شده است:

- تعریف
- ارتباط متغیر با پرسشنامه
- جامعه هدف (مثلاً جامعه هدف متغیر اشتغال، افراد ۱۵ ساله و بالاتر است)
- نرخ بی‌پاسخی
- استراتژی مدیریت کیفیت
- مقایسه با نتایج سرشماری ۱۹۹۶ و ۲۰۰۱
- موارد تأثیرگذار
- سایر موارد مهم

اداره سرشماری آمریکا

تمامی مستندات فنی مربوط به سرشماری جمعیت و خانوار آمریکا به تفکیک سال‌های مختلف در سایت مربوط به سرشماری آن کشور به تفکیک ایالت‌ها و به شکل موضوعی طبقه‌بندی شده است. هر یک از این مجموعه‌ها که شامل اطلاعات کامل و مستندات فنی است، یک سال پس از اجرای سرشماری در سایت مربوط قرار گرفته است.

در هر بخش به عنوان مثال موضوعات مختلف نظیر جنسیت، مهاجرت، تولد و مرگ و میر و ... به همراه فراداده^۱ گردآوری شده است. علاوه بر آن اطلاعات مربوط به نقشه‌ها و حوزه‌بندی به تفکیک ایالت‌های مختلف قابل دسترسی است. در پایان در بخش پیوست‌ها، جداول، نمودارها و پرسشنامه، نقشه‌ها و لیست کدها مشاهده می‌شود.

دستیابی به تمامی اطلاعات از جزئی‌ترین تا کلی‌ترین موضوعات از طریق این سایت میسر است.

انگلستان

کشور انگلستان برای هر طرح آماری که اجرا می‌کند یک گزارش فنی مخصوص همان طرح تهیه می‌کند، مثلاً برای طرح آمارگیری تابعیت، گزارش فنی تهیه شده به موارد ذیل پرداخته است ولی برای سرشماری‌های مختلفی که در این کشور انجام می‌شود هیچ‌گونه گزارشی تحت عنوان گزارش فنی تهیه نشده است.

- مقدمه
- نمونه‌گیری
- پرسشنامه
- چارچوب
- میزان پاسخ
- پردازش داده
- وزن‌دهی
- خطای استاندارد
- راهنمای استفاده از داده
- منابع
- پیوست‌ها

¹ metadata

ژاپن

در بررسی سرشماری کشور ژاپن، مطلبی تحت عنوان گزارش فنی یافت نشد. ولی در بین گزارشات متنوعی که درباره‌ی سرشماری سال ۲۰۰۵ در سایت رسمی این کشور انتشار یافته است، فایلی تحت عنوان «جمعیت ژاپن (گزارش نهایی سرشماری جمعیت ۲۰۰۵)» قرار دارد که فصل اول از بخش دوم آن با عنوان «طرح کلی سرشماری جمعیت ۲۰۰۵ ژاپن»^۱ مشابه گزارش فنی بوده و شامل مطالب زیر است:

- تاریخچه
- تاریخ سرشماری
- پایه‌ی قانونی سرشماری که شامل بند قانونی مربوط به اجرای سرشماری است
- پوشش جغرافیایی سرشماری که شامل جدولی با عنوان «مقایسه‌ی جمعیت و نواحی پوشش یافته در هر یک از سرشماری‌های جمعیت ژاپن از ۱۹۲۰ تا ۲۰۰۵» است
- عناوین آمارگیری شده که شامل دو قسمت اقلام اطلاعاتی برای خانوارها و اقلام اطلاعاتی برای اعضای خانوار است
- سازماندهی سرشماری
- روش سرشماری
- بلوک‌های سرشماری که شامل تعریف انواع بلوک‌ها و تعداد آن‌ها است
- آمارگیری‌های آزمایشی
- رویه‌ی انجام سرشماری
- اسناد سرشماری که شامل نحوه‌ی خواندن و ثبت اقلام پرسشنامه‌های تکمیل شده است
- بازشماری که شامل تاریخچه، هدف و زمان بازشماری است. در این بخش مفاد قانونی انجام بازشماری و همچنین نحوه‌ی نمونه‌گیری نیز ذکر شده است.
- جدول‌بندی و انتشار
- رویه‌ی جدول‌بندی که شامل دسته‌بندی کلی جداول است
- انتشار که شامل شرح جداول مربوط به هر دسته و زمان انتشار آن‌ها و ذکر نام و تاریخ سایر انتشارات است
- بودجه‌ی سرشماری جمعیت ۲۰۰۵ که شامل جدول هزینه‌ها برحسب سال مالی از بلوک‌بندی و آزمایش تا انتشار نتایج است.

¹ Outline of the 2005 Population Census of Japan

هند

تجربیات کشور هند در زمینه‌ی گزارش فنی بررسی و مطلبی با عنوان گزارش فنی یافت نشد. البته در سایت رسمی مربوط به سرشماری این کشور مجموعه‌ای به نام «مجموعه مقاله‌های مقدماتی جمعیتی در سال ۲۰۱۱ هند»^۱ موجود است که در اغلب فصل‌های این مجموعه در مورد جداول نهایی بحث شده است ولی در فصل اول با عنوان پیشگفتار^۲ در ۲۸ صفحه مطالبی مشابه گزارش فنی بیان شده است که حاوی بخش‌های زیر است:

- تاریخچه
- روش‌شناسی، شامل جدولی است که در آن روش مورد استفاده در سرشماری‌ها از سال ۱۸۷۲ بیان شده است.
- چارت سازمانی که در این قسمت سلسله مراتب از مأموران تا کمیسیون سرشماری بیان شده است.
- طراحی سرشماری ۲۰۱۱ که شامل عناوین زیر است:
 - تعیین مرزهای اجرایی
 - کدگذاری
 - نقشه‌کشی
 - مشاوره با سازمان‌های ذینفع^۳
- کمیته‌ی مشاوره‌ی فنی
- آزمون مقدماتی پرسشنامه
- توصیه‌نامه‌های مربوط به سرشماری ۲۰۰۱ هند
- نهایی کردن پرسشنامه
- تکثیر
- تدارکات
- آموزش
- تبلیغات
- آرم سرشماری
- حساس‌سازی جنسیتی

^۱ Provisional Population Totals Paper 1 of 2011 India

^۲ Introductory Note

^۳ Consultation with stakeholders

- راهنماهای سرشماری

- ابتکارها

- اجرای سرشماری ۲۰۱۱

- فهرست برداری و سرشماری از مسکن

- برنامه‌ی زمانی فهرست برداری از مسکن

- تغییرات در فهرست برداری از مسکن

- سرشماری جمعیت

- خصوصیات پرسشنامه‌های سرشماری ۲۰۱۱ که در آن به خصوصیات جدید نسبت

- به سرشماری قبلی نیز اشاره شده است.

- سؤالات کنار گذاشته شده که شامل جدولی است که در آن مقایسه‌ای بین تمامی

- سؤالات پرسشنامه‌ی سال ۲۰۱۱ با سرشماری قبلی (۲۰۰۱) انجام شده است.

- بازشماری

- تقدیر و تشکر

اوگاندا (سرشماری نفوس و مسکن ۲۰۰۲)

گزارش اجرایی

دفتر آمارهای اوگاندا نتایج سرشماری را در دو سطح ملی و بین‌المللی چاپ می‌کند، گزارش اجرایی، کلیه فرایند سرشماری در مرحله برنامه‌ریزی تا انتشار اطلاعات را دربرمی‌گیرد. این گزارش شامل تجربیات بکار گرفته شده و مستندات منابع می‌باشد که برای سرشماری‌های آینده و طرح‌های نمونه‌گیری بکار گرفته می‌شود.

محتویات این گزارش عبارت است از :

۱. مقدمه که شامل تاریخچه سرشماری‌های انجام شده در اوگاندا، مفاهیم سرشماری، اهداف سرشماری،

استراتژی سرشماری، چارچوب، تیم مدیریت و عملیات میدانی است.

۲. برنامه‌ریزی فنی سرشماری که شامل استراتژی فنی، ابزار سرشماری، توسعه ابزار، پرسشنامه آزمایش،

دستیاران فنی برنامه‌ریزی سرشماری، چالش‌ها و توصیه‌ها است.

۳. نقشه که شامل اهداف، نقشه‌های جغرافیایی، چالش‌ها و توصیه‌ها است.

۴. آزمایش سرشماری که شامل مقدمه، فعالیت‌های تعریف شده، نیروی انسانی و آموزش، مرور مجدد آزمایش سرشماری (در عملیات میدانی، پردازش داده‌ها) و توصیه‌های آزمایش سرشماری است.
۵. پشتیبانی اجرایی که شامل نیروی انسانی، تسهیلات، حمل و نقل، تهیه، تدارک و خرید وسایل موردنیاز، مدیریت، چالش‌ها و توصیه‌ها است.
۶. عملیات میدانی سرشماری که شامل برنامه عملیات میدانی، سازماندهی فیلد، استقرار ستادهای سرشماری، آموزش کارکنان عملیات میدانی، حمل و نقل و توزیع منابع، عملیات در مناطق خاص، نظارت فیلد و بازشماری است.
۷. تبلیغات سرشماری که شامل استراتژی تبلیغات، ابزار تبلیغات، چالش‌ها، خروجی‌ها و دستاوردها و نهایتاً توصیه‌های این بخش می‌باشد.
۸. پردازش داده که شامل دیدگاه کلی، برنامه پردازش داده، پردازش داده‌های آزمایش سرشماری، کدگذاری، ورود داده، ادیت اولیه و ادیت نهایی، برنامه جدول‌بندی، آرشیو و دستیاری‌های فنی می‌باشد.
۹. تحلیل و انتشار که شامل محصول سرشماری، انتشار محصول نهایی سرشماری، چالش‌ها و توصیه‌ها است.
۱۰. منابع مالی سرشماری که شامل کنترل و نظارت مالی، اجرای بودجه‌بندی و بودجه، بازرسی، خرید، چالش‌ها و توصیه‌ها است.
۱۱. جمع‌بندی که شامل چالش‌ها و توصیه‌های عمومی می‌باشد.
- در انتهای گزارش لیست جداول، نمودارها و اختصارات نیز گردآوری شده است.

آفریقای جنوبی

- گزارش فنی این کشور شامل بخش‌هایی به شرح زیر می‌باشد:
- بخش اول؛ این مجموعه شامل مقدمه، رئوس مطالب، مستندات، اهداف سرشماری، نیاز به برنامه استراتژیک به منظور روش‌شناسی و پژوهش و بهره‌برداری از سرشماری است.
 - بخش دوم؛ شامل مأموریت، دیدگاه، ارزش‌ها و اهداف استراتژیک است. این بخش خروجی‌ها و اهداف استراتژیک را دربرمی‌گیرد.
 - بخش سوم؛ چالش‌های سرشماری را دربرمی‌گیرد که مدیریت کیفیت، استراتژی‌های مربوط به بودجه‌بندی و اولویت‌بندی‌های سرشماری را شامل می‌شود.

- بخش چهارم؛ روش‌شناسی سرشماری که شامل فرآیندهای ارتقا، ابزارها برای فرایندهای مدل‌بندی و فرایندهای اجرایی را شامل می‌شود.
 - بخش پنجم؛ مدیریت که شامل یکپارچگی و ظرفیت‌ها است.
 - بخش ششم؛ برنامه‌ریزی را شامل می‌شود.
- در نهایت جمع‌بندی و منابع در گزارش آمده است.

سنگاپور

به دلیل وجود سیستم ثبتی قوی در سنگاپور، سرشماری این کشور نخستین بار در سال ۲۰۰۰ مبتنی بر آمارهای ثبتی اجرا شد. به این معنی که اطلاعات پایه‌ای نظیر سن، جنس، وضعیت تاهل و قومیت از طریق سیستم‌های ثبتی جمع‌آوری شده و اطلاعات تفصیلی در رابطه با ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی و ویژگی‌های خانوار از طریق مراجعه به درصدی از خانوارها (به صورت نمونه‌گیری) جمع‌آوری شده است. این روند در سرشماری ۲۰۱۰ نیز به همین شیوه به اجرا درآمده است.

در زمینه اطلاعات فنی بخش مشخصی که اطلاعات را به طور جامع و کامل در اختیار خواننده قرار دهد وجود ندارد. در قسمت جمعیت، جداول مهم و دلایل پرسش اقلام دیده می‌شود و سایر اطلاعات را می‌بایست با جستجو به دست آورد.

(ب) راهنمای گزارش‌نویسی فنی (G.T.R)^۱

ده قانون مهم برای گزارش‌نویسی فنی که باید رعایت شوند عبارتند از:

۱. خوانندگان و کاربران گزارش بسیار مهم هستند
۲. گزارش تا حد امکان باید مختصر باشد
۳. به منظور دسترسی کاربران، گزارش سازماندهی شود
۴. تمام منابع باید به شکل صحیح و جزء به جزء ارائه شوند
۵. شیوه نگارش باید صحیح، خوب و تأثیرگذار باشد
۶. نمودارها و جداول می‌بایست با عناوین صحیح و در جای مناسب برای استفاده کاربر قرار گیرد.
۷. خلاصه گزارش یک تصویر کلی از مجموعه را ارائه نماید.
۸. خطاهای فنی، خطاهای تایپی و ناهماهنگی گزارش باید کنترل شود.

¹ A Guide to Technical Report